

РАНИ РАЗВОЈ ДЕТЕТА

АУТОР :
 ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ
 Дефектолог - реедукатор

- Прве године живота најинтензивније су са становишта развоја.

Мозак током прве године интензивно сазрева под утицајем искуства и развојне прекретнице се дешавају на сваких неколико месеци.

- ☐ Након прве године прекретнице се дешавају на шест месеци или на годину дана.

Говорно-језички, психомоторни и социо-емоционални развој међусобно су испреплетани и утичу један на други и стимулација сваког од њих значајна је за целокупан развој.

Психомоторни развој

Много пре него што дете научи да говори, дете спознаје свет пружајући руке према њему, тежећи да га покретом открије.

- Пре него што именујемо различите текстуре, ми их на основу додира разликујемо.
- Пре него што научимо да бројимо видимо да смо циљу ближи када направимо неколико корака.
- Говору претходи искуство које се стиче преко сензомоторних и раних психомоторних активности.
- Током овог периода веома је битно да дете активно користи своја чула, да обрађује оно што је чуло, видело, доживело, пробало, помирило, окусило да те податке интегрише у целину какао би оно добило смисао.

Често се дешава да узрок касном проговарању буде недостатак чулних и манипулативних искустава.

Показни гест као претеча говора

Гестови се код деце јављају пре првих речи и подразумевају покрете телом којима се преносе одређене поруке.

Уобичајно је да се јављају између десетог и дванаестог месеца.

Формирање и употреба показног геста везани су за:

- развојфине моторике,
- визуомоторне координације,
- аудитивну и визуелну пажњу.

Да би дете могло да употреби показни гест неопходно је да се мишићи шаке диференцирају, тако да дете може вољно да покреће кажипрст.

Показним гестом дете изражава своје жеље пре него што развије говор.

Како подстицати развијање показног геста:

1. Узети пластелин у који ће дете боцкати кажипрстом ,на тај начин дете добија тактилну стимулацију која ће му олакшати да постане свесно свог кажипрста.
2. Испружите свој кажипрст и савијте детету остале прсте тако да му кажипрст остане исправљен,а затим приближавајте свој прст дечијем и када се додирну ,произведите неки вук, на пример, бззз.
3. Дувајте балоне од сапунице и бушите их кажипрстом и тражите од детета да вас имитира.
4. Можете на дететовом кажипрсту да нацртате неки облик,залепити папир у боји или завезати половину дрвене шпатуле или неку малу оловку.тако ћете тај прст одвојити од осталих прстију.
5. Ако дете има неку играчку са рупама величине прста можете му показати да кажипрст ставља у сваку рупу.

6. Уколико имате гумене лопте чија је површина бодљикава, дете може да пипа бодље.

7. Када дете научи да издвоји кажипрст, користите показни гест у играма које почињете питањем: „Покажи ми где је?„

Код кашњења појаве показног геста извесно је да ће доћи и до кашњења у развоју говора, али и fine моторике и визуомоторне координације.

Осим тога, дететоваспособност да са нама комуницира биће ограничена.

Уколико приметите изостанак показног геста у односу на узрасне норме, потражите стручну помоћ логопед и реедукатора психомоторике.

Када би се требало обратити стручњаку

Родитељи се обично обратe стручњаку тек када приметe, што је најчешће око друге године, да дете није проговорило. Дете са три године зна тек неколико речи или је његов говор потпуно неразумљив.

Препорука је чим се приметe одступања у говорно-језичком развоју треба се обратити стручњаку.

Веома је важно да уколико постоје фактори ризика, родитељи с посебном пажњом прате ток развоја детета како би се на време почело са одговарајућом стимулацијом и третманом.

Најоптималнији период за развој говора и језика је период до треће године.

Уколико се раније почне са третманом, успешност третмана је много већа.

Шта посматрамо код детета?

Процењујемо говорно-језички статус детета, односно процењује се рецептивни и експресивни говор односно да ли дете разуме налоге и да ли је проговорило.

Логопед процењује артикулацију и органе који учествују у говору.

Посматрамо графомоторику, односно да ли дете правилно држи оловку, да ли оставља адекватан траг на папиру.

Прати се целокупан психолошки развој детета.

Дешава се да се психолошко стање одражава на дететов говор.

Кроз различите активности у објективном простору,
као што су на пример:

- пењање,
- силажење,
- прескакање,
- љуљање,
- прелажење разноврсних препрека,
- ходње и скакање,
- бацање и хватање...
- процењује се моторна спретност детета, тонус,
- координација ногу и руку, оријентација у простору
- пажња и памћење

Кроз активности за столом са ситним предметима ,
пластелином и другим сензорним материјалом и
кроз цртање процењује се :

- ✓ зрелост шаке и спретност прстију,
- ✓ координација око и рука ,
- ✓ да ли дете правилно држи оловку, којом руком пише,
- ✓ да ли добро имитира нове покрете.

Посамтарамо дете кроз активности које би требало да
зна за одређени узраст. Тако можемо да закључимо да ли код
детета постоји одређено кашњење или су дететове способности
у складу са узрастом.

С обзиром да је говор део психомоторике, и напредак се
не може остварити у области говора и језика уколико је нека
од области психомоторике незрела.

Развојна дисфазија

Један од најчешћих проблема зашто родитељи доводе децу на третмане је развојна дисфазија.

Како препознати развојну дисфазију

- Начин на који дете говори је сиромашнији у односу оно што показују његови вршњаци.
- Теже него остала деца разуме значење речи.
- Вишесложне речи изговара смо са почетним или са завршним слогом.
- Тешко формира реченицу.
- Упитне, односно упитно-одричне реченице готово да не може да усвоји.
- Не прави разлику између сличних гласова.
- Тешко усваја речи које изражавају апстрактне појмове.
- Не разликује род.
- Тешко усваја множину. Не користи времена.
- Заменице усваја знатно касније, а придеве, прилоге и предлоге и везнике уопште не користи.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ